

WALK OF PEACE

19 september 2020

VREDE VERBINDT VERSCHIL
IN ZWOLLE
ROUTE BOEKJE

Inhoud

Vrede verbindt verschil	3
1 Hoe verbind je machtigen en machtelozen?	4
2 Wat verbindt? Straffen of luisteren?	5
3 Klimaat verschillen verbinden?	6
4 Verschil: Vrijen en Slaven	7
5 Verschillen in geloven	9
6 Verschillen tussen Stad en Platteland	10
7 Verschillen tussen Progressief en Conservatief	11
8 Verschillen tussen Arm-Rijk, Stad-Natuur, hoe te verbinden?	13
9 Water – /Droogte Klimaat	15
10 Racisme – Meerderheid – minderheid	17
11 Verbindt verschillen in cultuur: Saeed	18
12 Verschil : Eigen geweten of de heersende ideologie?	20
Stadsplattegrond met route, stopplaatsen en thema's	22

Vrede verbindt verschil

De groeiende diversiteit in Nederland roept veel reacties op. Nieuwsgierigheid en vreugde, maar ook racisme en angst voor het onbekende. De Vredesweek 2020 gaat over het omgaan met die verschillen. Verschillen in cultuur, gebruiken, huidskleur en religie. Verschillen in morele opvattingen en de spanningen die dit oproept met de vrijheid van meningsuiting en de fundamentele gelijkheid van mensen. In de Vredesweek gaat het over hoe belangrijk het is om het verhaal van de ander te leren kennen, in plaats van te blijven hangen in het eigen gelijk. Daarom kiest het Vredesplatform Zwolle en de vredesorganisatie PAX de komende Vredesweek voor het thema 'Vrede verbindt verschil'."

- **Welke Verschillen/Diversiteit ervaar je in Zwolle?**

Wat gebeurde er in WO II met de joodse medeburgers, wie keek toe wie verzette zich? Hoe gaan we in Zwolle om met racisme, vooroordelen? Wie richt zich nu op het verbinden van mensen met diverse achtergronden, en opvattingen in Zwolle

- **Wat kun je leren van wat er op deze locatie in het verleden gedaan is om verschillen te verbinden om een rechtvaardige vrede te bevorderen?**

Hoe kun je het verhaal van de ander echt horen? Hoe kun je diversiteit makkelijker accepteren en zelfs waarderen?

- **Wat kun je nu nog anders doen dan in het verleden op deze locatie gebeurde om verschillen te verbinden?**

Zwarte Piet, Corona –klimaat- Black Lives Matter, economische crises, vluchtelingen, Wit Rusland.

- **Wat doe je met de grote lijn van verschillen verbinden op de locatie die je bezocht hebt?**

Zowel kijkend naar het verleden als na het heden

De organisatie:

We lopen in groepjes van 4 deelnemers + zo mogelijk één begeleider met een vlaggetje.

We houden 1,5 meter afstand achter elkaar of (schuin) achter elkaar. ook op de locaties.

Blijf altijd thuis bij klachten en ontwikkelt u benauwdheid en/of koorts dan blijven ook gezinsleden thuis.

En natuurlijk: handen wassen, hoesten en niezen in de binnenkant van de elleboog, papieren zakdoekjes gebruiken en meteen in de prullenmand weggooien. Bent u 70 jaar of ouder, of heeft u een kwetsbare gezondheid, wees dan extra voorzichtig!

Bij een locatie: houdt afstand tot elkaar en tot de groepsbegeleider, die voorleest wat er in dit Walk of Peace boekje staat en de discussie over de vragen begeleidt.

1 Hoe verbind je machtigen en machtelozen?

Stopplaats 1: Grote Kerkplein / Gemeentehuis

Vershil: In Duitsland had de Nationaal Socialistische Partij de macht, de joden waren de machtelozen

Intro:

Hitler had in Duitsland de macht veroverd in een tijd waarin het Duitse volk leed onder werkloosheid, armoede en vernedering van de Eerste Wereldoorlog. Hitler veranderde Duitsland van een beginnende democratie, de Weimarrepubliek, in een totalitaire staat met hemzelf als de absolute dictator, die elke tegenstand tegen zijn regime op meedogenloze wijze de kop indrukte. De kern van de racistische nazi-ideologie was dat het 'Arische ras' als

'übermensen' moest worden gecreëerd. Dat leidde tot de systematische uitroeiing van miljoenen die als 'untermensen' gezien werden, zoals Joden, maar ook de Slavische volkeren, Roma, en gehandicapten.

Vrede maken door verschillen te verbinden had veel eerder in Duitsland al moeten plaats vinden en is mislukt, waardoor het fascisme daar kon opkomen. De machtigen waren in 1940 de Duitse Bezettters met hun militaire overmacht. De Zwolse gemeenteraad werd aan de kant gezet. Van Walsum, burgemeester van Zwolle, had vrijwel geen macht meer, toch nam hij het in Zwolle op voor de Joodse inwoners die machteloos waren. Hij weigerde de Duitse bezetter toegang tot het bevolkingsregister om joodse burgers van Zwolle te beschermen. Van Karnebeek werkte met tegenzin wel mee met de Duitsers en voorkwam hiermee dat er een NSB burgemeester werd benoemd. Uiteindelijk in 1944 wilde hij ook niet meer doen wat de Duitsers hem wilden dwingen, nadat driekwart van de Zwolse Joden was afgevoerd naar de vernietigingskampen.

Vraag:

Wat zou jij doen? Risico lopen of gehoorzamen?

Verder lezen?

Hoe verbindt je machtigen en machtelozen?

Op 10 mei 1940 komt er een einde aan een lange periode van vrede in Nederland. De Duitsers marcheren op die dag de stad Zwolle binnen.

In Zwolle neemt de bezetter de macht over van de gemeenteraad en wil overeenkomstig het 'Führer-principe' dat Arnold van Walsum, de burgemeester sinds 1938, al hun bevelen opvolgt. Hij hield de eerste dagen van de bezetting via de radiodistributie toespraken tot de bevolking. Kort voor de definitieve capitulatie noemde van Walsum misdadig dat koningin Wilhelmina Nederland had verlaten. Hij durfde dus ook kritiek op de Nederlandse machthebbers te hebben. Nadat hij twee keer weigerde inzage te geven in het bevolkingsregister uit vrees voor mogelijke consequenties voor zijn joodse burgers werd hij door de Duitsers gearresteerd. Een maand later werd hij vrijgelaten en meteen ontslagen en daarmee was hij *de eerste Nederlandse burgemeester die ontslagen werd vanwege zijn anti-Duitse houding*. Maurits van Karnebeek volgde van Walsum op. Hij was een Nederlandse jonkheer. Hij was liberaal maar geen lid van een politieke partij. Hiermee werd met name bedoeld dat hij geen lid was van de NSB. Hij zag zijn installatie als een plicht tegenover het volk. Van Karnebeek was een typische 'burgemeester in oorlogstijd'. In een poging de stad voor een NSB-burgemeester te behoeden, had hij met grote tegenzin met de bezettingsautoriteiten moeten samenwerken. Om in september 1944, na de deportatie van 500 van de circa 800 Zwolse Joden en de gedwongen tewerkstelling van veel Zwolse mannen, alsnog tot het inzicht te komen dat de Duitsers niet tot compromissen geneigd waren. Hij verliet zijn post, en dook onder.

van Walsum

Na de bevrijding verwachtte van Walsum dat hij weer burgemeester zou worden. Vermoedelijk door zijn kritiek op koningin Wilhelmina gebeurde dat niet en werd van Karnebeek door het Nederlandse Militair Gezag aangesteld als (waarnemend) burgemeester. In de periode van 1951 tot 1956 was Van Walsum wel nog waarnemend burgemeester. Hij kreeg dus weer te maken een repesaille van de bestaande macht.

Vragen

1. Wat is je mening hierover:
2. Wat had er aan Duitse zijde in de jaren dertig van de vorige eeuw, beter gedaan kunnen worden om aan vrede bij te dragen?
3. Wat had van Walsum en later van Karnebeek nog beter kunnen doen, volgens inzichten van nu?
4. Wie zijn de huidige machtelozen?

2 Wat verbindt? Straffen of luisteren?

Stopplaats: Hoek: Korte Ademhalingssteeg, Grote Markt en Sassenstraat

Verschillen: De (dood)straf voor degenen die de macht wilden delen door de machtige elite, of onafhankelijke rechtspraak gelijk voor iedereen. Luisteren en macht delen als alternatief voor straffen.

De Korte Ademhalingssteeg heet zo vanwege de gang van de ter dood veroordeelden van de Schepenzaal naar het schavot op de Grote Markt. De Schepenen en Raadsheren vormden een kleine rijke elite die de stad regeerden en 'recht' spraken. Deze rijke elite oefenden hun macht uit door middel van de schutterij. In de Hoofdwacht, het gebouw dat tegen de Grote Kerk is aangebouwd, verbleef de gewapende schutterij die ook de terechtstellingen uitvoerden. De rijke elite bleef de baas vanaf de stadswording van Zwolle in 1230 tot en met de Franse revolutie (1789–1799). Daardoor was zeker 75% van de bevolking uitgesloten van deelname aan de politiek (autocratie). In 1413 werden maar liefst tien ambachtslieden ter dood veroordeeld met steun van de monniken en de bisschop van Utrecht. Onafhankelijke rechtspraak en vrijheid van drukpers en meningsuiting werd pas in de 19^e eeuw in de grondwet vastgelegd.

Vraag:

Wat zou jij doen? Je neerleggen bij de wrede straffen van de elite of luisteren naar de bevolking?

Verder lezen?

Wat deden 'gewone' burgers om in het bestuur te komen?

De macht van de rijken, de adel en de kloosters leidde vaak tot veroordelingen tot het uitdelen van lijfstraffen, en doodvonnissen. In de tweede helft van de veertiende eeuw eisten de ambachtslieden, de gilden, van de stad een plaats op in het stadbestuur. In 1413 slaagden zij daarin. De spanningen liepen op omdat de gilden steeds brutaler werden en ook de macht van de kloosterorden aantastten. In de St. Lucienacht (13 december) 1416 pleegt de 'oude' elite met steun van de kloosters en de bisschop een soort staatsgreep. Maar liefst tien vooraanstaande leden van de gilden worden met het zwaard terechtgesteld. Terechtstellingen waren op de Grote Markt, waar het schavot 'tot leeringe ende vermaeck' van iedereen werd opgebouwd. Dat gebeurde onder het toezien van de Schepenen die zich opstelden achter de vensters van de Hoofdwacht, het gebouw dat tegen de Grote Kerk aangebouwd werd op de grote markt.

Veel later in 1789 in de Franse revolutie greep het volk de macht en werden in de volgende jaren vele tienduizenden mensen gedood. Dat uiteindelijk Napoleon de absolute macht veroverde was het resultaat van chaos en wanbeheer. Toch kwamen die idealen van 'vrijheid, gelijkheid en broederschap' verder tot ontwikkeling. Het kwam later tot een breuk met autocratische regimes in veel landen, ook socialisme en feminisme vonden inspiratie in het gedachtegoed van 1789.

Meer vragen

1. Wat had er aan beide zijden beter gedaan kunnen worden om aan vrede bij te dragen?
2. Welke tegenstellingen in de wereld van nu hebben verband hiermee/zijn hiermee te vergelijken? Noem enkele dictators van nu.
3. Wat zou jij in dit opzicht kunnen doen om er achter te komen waar de ander zijn mening op heeft gebaseerd?

t

De Hoofdwacht aan het Grote Markt

Terechtstelling van gildeleden in 1416

De beul die de gildeleden onthoofde in 1614. Stripverhaal van Bert Dijkink over de nacht van St. Lucie in Zwolle

3 Klimaat verschillen verbinden?

Stopplaats: Sassenstraat 1 – 40 Verschillen: Klimaatverandering in de ijstijd en nu. Uitstoot van broeikasgassen in het verleden en in de toekomst.

Let op hoe de Sassenstraat naar beneden gaat als je van de Grote Markt naar de Sassenpoort loopt. (zie kaartje)

Zwolle is ontstaan op een stuwwal. Dit was een hoger gelegen en bewoonbare plek in het verder moerassige landschap. Zo ligt Sassenstraat 1 op 4,3 m hoogte terwijl de Sassenpoort op 2,9 m +NAP ligt. Deze zandrug is ontstaan zo'n 20.000 jaar geleden in de laatste ijstijd. In de IJstijden breidden de gletsjers uit het Noorden zich sterk uit en kwamen de temperaturen zelfs tot minus 30° C. Het naar het Zuiden uitstrekkende ijs stuwde de ondergrond op tot stuwwallen. Later sleten deze weer voor een groot deel af door Erosie.

In de tienduizenden jaren daarna is het langzaam warmer geworden. Nu wordt het klimaat in enkele tientallen jaren zeer snel warmer. Dit heeft grote negatieve gevolgen ook voor Zwolle. Hoeveel van Zwolle blijft nog droog als de zeewaterspiegel stijgt met mogelijk 80 cm in 2100? Hoe heet zal het in de zomer zijn in wijken met weinig bomen zoals in de binnenstad?

Vraag:

Wat kun jij doen aan het klimaatprobleem?

Meer lezen?

Klimaatverandering

De opwarming van de aarde gaat nu niet in duizenden jaren maar in een ongekend tempo van enkele tientallen jaren. Het veroorzaakt nu al grote schade aan ecosystemen en er vallen slachtoffers door overstromingen, droogte, branden en uitsterven van veel planten en dieren. Gletsjers smelten, poolijs verdwijnt, de zeespiegel stijgt, koraalriffen verbleken en hevige droogten veroorzaken hongersnood en oorlog. Er zijn nu al veel klimaatvluchtelingen.

Ook in Zwolle krijgen we steeds vaker te maken met extreem weer, zoals hevige regen en hitte. Langdurige hoosbuien kunnen flinke wateroverlast en schade veroorzaken. Zwolle is de laagstgelegen stad in Overijssel.

Zwolle moet stadsbreed vergroenen om de temperatuur te stabiliseren en meer ruimte voor water maken om niet meteen ondergelopen straten en huizen te krijgen.

Haal de tegels uit jouw tuin en vervang ze door gras of andere planten! Koppel de regenpijp af in een regenton. En maak je dak groen. Steeds meer inwoners zijn hier al met veel plezier mee bezig. Samen met hun straat of buurt. Zo werken de gemeente, inwoners en organisaties waar mogelijk samen om Zwolle stadsbreed een stuk groener te maken. Wist je dat 1 boom evenveel afkoelt als 10 airco's? (en gebruikt geen stroom, houdt water vast en produceert zuurstof vangt fijn stof op en geeft schaduw).

Vragen:

1. *Wat zou jij kunnen doen om de mensen met verschillende meningen over het klimaat probleem bij elkaar te brengen?*
2. *Wat kunnen we doen om de mensen die het meest te lijden hebben van overstromingen en water te kort meer onder de aandacht te brengen van de huidige machtigen?*

Start

4,3 m + NAP

2,9 m + NAP

1 boom koelt net zoveel als 10 airco's

Wist je dat?

1. groen dak met begroeiing houdt veel regen vast en isoleert goed.
2. Regenpijpen afkoppelen en naar bijv. een vijver leiden.
3. Regenton kan water opvangen voor besproeiing van de tuin
5. Groene gevel met beplanting
9. Geveltuin, verwijder tegels en plant er bloemen of struiken in

4 Verschil: Vrijen en Slaven

Stopplaats Nahuys fontein op het Nahuysplein.

Verschillen: Vrijheid voor de rijken, waaronder burgemeesters bezaten slaven. Activisten verzetten zich tegen de slavernij. De nasleep van het slavernij verleden in ons denken, of ontkennen?

Onze burgemeesters, baronnen, rechters en commissarissen hadden vaak slaven.

Willem van Nahuys was 30 jaar (van 1867 – 1897) burgemeester van Zwolle. We weten niet of hij betrokken was bij de slavernij.

Maar de burgemeester van Harderwijk (in 1773 en 1778), Francois Bavius de Vries bezat koffieplantages in Suriname. Hij kocht slaven in Afrika. Die daar al moesten worden gebrandmerkt. Waarschijnlijk omdat hij de sterkste en gezondste mannen liet selecteren en niet wilde dat hij alsnog zwakke mensen geleverd zou krijgen in Suriname.

Twee Zwolse burgemeesters waren van een andere adellijke familie: De Vos van Steenwijk. Mr. Jan Arend van 1855 - 1867 en Dr. Jacob Evert baron de Vos van Steenwijk van 1933 – 1937. Hun voorouders waren van 1791 – 1821 eigenaar van drie plantages in Suriname: 't Eylant, Puttenzorg en Peperpot.

Na tientallen jaren discussie werd in 1863 de slavernij officieel afgeschaft in de Nederlandse koloniën. Maar de tot slaven moesten nog tien jaar op de plantage blijven werken. Dit was onderdeel van de compensatieregeling. Daarnaast kregen de eigenaren van de slaven een vergoeding van 300 gulden per slaaf. Er waren ook tegenstanders:

Patriot Joan Derk van de Capellen uit Zwolle sprak zich in 1776 al fel tegen slavernij uit.

Baron Van Hoëvell uit Deventer leidde in de Tweede Kamer de oppositie die pleitte voor de afschaffing van de slavernij. Hij schreef in 1854 een in die tijd spraakmakend boek, Slaven en vrijen onder de Nederlandsche wet, een aanklacht tegen de Surinaamse slavernij. Dit boek beïnvloedde de publieke opinie, net als later Max Havelaar van Multatuli.

In Zwolle zijn straatnamen vernoemd naar Nahuys, De Vos van Steenwijk, Van der Capellen.

Bron: RTV Oost: <https://www.rtvooost.nl/nieuws/333212/Slavernij-was-overal-ook-in-Overijssel-Bekijken-hoe-we-omgaan-met-verleden-en-ervan-leren>

Vraag:

1. Welke sporen heeft de slavernij nu nog nagelaten in onze samenleving?
2. Wat kunnen we doen om discriminatie tegen te gaan?
3. Hoe kunnen we beide zijden van de Zwarte Piet discussie begrijpen en verbinden.

Verder lezen?

Zwarte Piet discussie

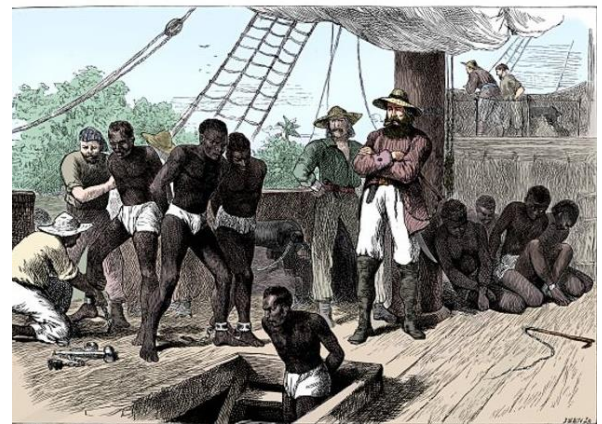
Het zwartepietendebat of de zwartepietendiscussie is een maatschappelijk debat over Zwarte Piet in Nederland en in mindere mate in Vlaanderen, dat doorgaans meer media-aandacht krijgt en urgenter wordt jaarlijks in de periode voorafgaand aan en rondom de Sinterklaastijd. Tegenstanders van Zwarte Piet stellen dat de eigenschappen stereotyperend zijn en dat de figuur racistisch is. Voorstanders stellen dat Zwarte Piet een onschuldig en kindvriendelijk folkloristisch figuur is die voortkomt uit de Nederlandse traditie. Uit meerdere opiniepeilingen in de periode 2017-2019 blijkt dat de meerderheid van de Nederlandse bevolking voor de traditionele zwarte piet is, hoewel met zeer verschillende percentages. Bij discussies over racisme wordt ook onderscheid gemaakt tussen vooroordelen, discriminatie en uitlatingen of houdingen die door sommigen niet als zodanig worden (h)erkend doch door anderen desalniettemin wel als kwetsend, beledigend en/of stuitend worden ervaren. Dit gegeven speelt een centrale rol in het Nederlandse Zwartepietendebat.

Black Lives Matter

'Zwarte Levens Doen ertoe', afgekort als BLM is een internationale beweging die ontstaan is in de Afro-Amerikaanse gemeenschap in de Verenigde Staten als reactie op politiegeweld tegen Afro-Amerikanen.[2] De beweging begon met de hashtag "#BlackLivesMatter" nadat George Zimmerman in 2013 werd vrijgesproken voor de dood van Trayvon Martin op 26 februari 2012 in Sanford (Florida), een Afro-Amerikaanse jongere van 17 jaar oud.[3] Sindsdien zetten de politiek activisten van Black Lives Matter zich in tegen alle vormen van geweld tegen zwarte

1867 1892 De burgerij van Zwolle aan harer Burgermeester W.G.T van Nahuys
In de spuwers de beeltenis van Nahuys

mensen, inclusief politiegeweld, etnisch profileren en overbestrafing van zwarte mensen in het Amerikaanse rechtssysteem. De beweging organiseert betogingen en protestacties en daagt sinds 2015 ook politici uit om zich uit te spreken tegen het geweld tegen Afro-Amerikanen.[4] Black Lives Matter kreeg nationale bekendheid in 2014 door protestacties naar aanleiding van de dood van Eric Garner op 17 juli 2014 in New York en de dood van Michael Brown op 9 augustus 2014 in Ferguson (Missouri). Sinds de protesten in Ferguson volgden vele protesten in het gehele land.[5] Naar aanleiding van de dood van George Floyd in Minneapolis op 25 mei 2020 groeide de aanhang van Black Lives Matter internationaal sterk en vonden opnieuw vele protesten plaats.

Vragen:

Waar sta jij in deze twee maatschappelijke debatten?

Hoe goed ken je je inleven in de gevoelens en argumenten van de andere kant?

5 Verschillen in geloven

Stopplaats: Wolweversstraat 9. Doopsgezinde Kerk, Een schuilkerk

Verschillen: Machtige grote kerken en kleine machteloze kerken.

Verschillen tussen religies/kerken. Positie van de vrouw in religies.

De beeldenstorm in Zwolle vond plaats op 15 juni 1580, St. Vitusdag heeft veel vernield. Het was een uitbarsting van geweld en markeert ook een scheiding tussen de katholieken en de staatsgezinde gereformeerden binnen de stad. Het stadsbestuur was vóór 1580 vooral katholiek maar vanaf de zomer van 1580 staatsgezind, dus ook gereformeerd gezind. Het stadsbestuur verbood al gauw de openbare uitoefening van het katholieke geloof. De Zwolse katholieken beleden hun geloof tot 1795 grotendeels in particuliere gebouwen.

De Doopsgezinde Kerk is de enige schuilkerk in Zwolle. Niets aan de gevel wijst erop dat er sprake zou zijn van een kerkgebouw; De schuilkerk herinnert aan een periode dat met name rooms-katholieken en doopsgezinden niet werden getolereerd, maar als vijanden van de heersende gereformeerde religie werden beschouwd. Het werd hun dan ook niet vergund een kerkgebouw aan één van de hoofdstraten neer te zetten.

Religies hebben ook nu veel invloed op de samenleving. Hoe staat het bijvoorbeeld met de positie van de vrouw in verschillende kerken en religies? Hoe snel gaan veranderingsprocessen?

Vraag:

1. *In welke kerken, tempels en/of moskeeën ben jij wel eens geweest?*
2. *Wat kunnen we nu doen om verschillende religies te verbinden?*
3. *Hoe kun je de mensen van verschillende religies bij elkaar brengen?*

Verder lezen?

Vanwege de religieuze tegenstellingen in de 16e eeuw werden de protestanten in de Nederlanden ketters genoemd. Die term werd door de Kerk van Rome gebruikt om iedereen die van de heersende leer afweek mee aan te duiden.

De Beeldenstorm had mede een religieuze oorzaak: in de 16e eeuw kwam het calvinisme op in de Nederlanden. De aanhangers van het calvinistisch protestantisme waren erg gekant tegen het vereren van heiligen. Zij baseerden zich daarbij op de Bijbelse Tien geboden, waarin sprake is van het verbod om beelden te vereren. Ook ergerden de beeldenstormers zich aan de uitbundige rijkdom binnen die (door hen aangevallen) kerkgebouwen. De sociale ontevredenheid en de opkomst van een middenklasse is mede aanleiding tot de beeldenstorm geweest. Een groot deel van het volk was niet geïnteresseerd in theologische zaken, maar zag in het calvinisme een mogelijkheid zich te ontworstelen aan het oude gezag.

De calvinisten waren voornamelijk actief in stedelijke centra. Zij vonden dat een kerk zo sober mogelijk moest zijn ingericht: cultuurkenmerk van de opkomende stedelijke burgerij toen. Het calvinistisch-protestantisme wordt wel gezien als belangrijkste emancipatorische uitdrukking op religieus gebied van de economisch sterker wordende burgerij. Gelet op de belangrijke rol in de toenmalige samenleving van de rooms-katholieke religie en kerk had dit onmiddellijke grote maatschappelijke consequenties. In dit opzicht wordt de Beeldenstorm van 1566 wel gezien als een tastbare uiting van de 'doorbraak' van een burgerij die niet langer meer door de Rooms-Katholieke Kerk werd beïnvloed.

Bron: Wikipedia

Doopsgezinde Kerk Wolweverstraat 9

Beeldenstorm in 1580

6 Verschillen tussen Stad en Platteland

Stopplaats: Pletterstraat 1, Stads- muur

Verschillen: Mensen die binnen de bescherming van de stadsmuren woonden en hen die er buiten woonden.

Rijke en arme landen, stedelijke bevolking en platte landsbevolking.

De stadsmuur van Zwolle is een stadsmuur die in vroegere tijden diende als bescherming tegen belegeringen en kanonsvuur.

De stadsmuur van Zwolle heeft één keer een beleg moeten doorstaan. De muur omgaf de gehele stad. Oorspronkelijk waren er 23 torens opgenomen in de muur. Hiervan zijn alleen nog de Zwanetoren, de Wijndragerstoren, de Sassenpoort en de Pelserpoorttoren overgebleven.

Stadsmuur bij de voormalige Diezerpoort Pletterstraat 1

In de middeleeuwen ontstond ook de term 'poorter', waarmee de stadsbewoners met speciale rechten werden aangeduid. Om het poorterschap te krijgen, moest men geregistreerd staan en vaak een aanzienlijk bedrag betaald hebben. De naam 'poorter' duidde op het feit dat de drager binnen de poorten en muren van de stad woonde.

Ook nu bestaan er nog verschillen tussen platteland en (grote) steden, maar vooral ook tussen de volksbuurten en villawijken. Hoe zit dat in Zwolle?

Op wereldschaal zijn er nog veel grotere verschillen tussen platteland en stedelijke regio's. De trek naar de steden is haast niet te stuiten. Dit is ook de reden van de migratiestromen in de arme landen naar de steden, maar ook naar de rijke landen.

Vraag:

1. Welke tegenstelling ervaar je nu nog tussen de (rand)stad en het platte land?
2. Waar worden de besluiten genomen?
3. Waar worden de meeste investeringen gedaan?

Meer lezen?

Poorters en buitenlui: de muur om de stad

Tot 1814, toen een Koninklijk Besluit een einde maakte aan de sluiting van de stadspoorten na zonsondergang, vormden de poorten een vrij letterlijke barrière tussen de stad en het platteland. Mensen afkomstig van het platteland werden binnen de poorten 'buitenlui' genoemd en waren te herkennen aan hun afwijkende kleding, spraak, bagage, handelswaar, houding en gebaren. Zo verschilden poorters en buitenlui dus herkenbaar van elkaar, ook al leefden ze soms vlak bij elkaar.

Er is een tegenstelling tussen platteland en stad aan het ontstaan. Dit zegt voorzitter Marc Calon van LTO Nederland in BNR Zakendoen. Calon zegt (mei 2020) verrast te zijn dat hij wordt aangesproken door burgers die hem aanspreken 'hullie in Den Haag' aan te pakken, omdat 'ze' het daar niet goed doen. Volgens Calon staat het publiek nog steeds achter de boeren, maar gaat het niet meer alleen om de boeren: 'Het is breder. Als je vraagt wat Den Haag niet goed doet, krijg je een litanie over je heen: bussen die niet meer rijden, scholen die sluiten, voorzieningen die verdwijnen, dat er niet meer gebouwd wordt, dat ze niet meer naar ons omkijken.' Calon waarschuwt voor het negeren van deze sentimenten en trekt de vergelijking met de gele hesjes in Frankrijk. 'Wat je in Frankrijk ziet met de gele hesjes, zie je hier in de rurale gebieden. Dat is een beweging waar je mee moet uitkijken. Dat zit onder de radar als een veenbrand. Het publiek staat nog steeds en masse achter de boeren, maar de voorzieningen staan onder druk en de mensen voelen zich achtergesteld. We moeten meer luisteren naar die mensen en hun noden daar', zegt Calon. Dat in de grote steden meer mensen het problematische rond deze zaken inzien, is voor niemand een verrassing. Het is dan ook geen toeval dat Sinterklaas in 2019 bijvoorbeeld Rotterdam en Amsterdam werd vergezeld door Roetveegpieten in plaats van Zwarte Pieten. Een mooi begin. Maar laat er nou in die steden (helaas) ook geen consensus bestaan over dit onderwerp, net zoals niet alle Friezen woedend bussen met actievoerders willen tegenhouden op een snelweg – en daarmee een belangrijk recht in een democratie schenden.

7 Verschillen tussen Progressief en Conservatief

Stopplaats: Thorbeckegracht 11, geboortehuis Thorbecke, Staatshuus

Johan Rudolph Thorbecke (Zwolle, 1798–Den Haag, 1872)

Verschillen: progressief en conservatief, een grote of een overheid.

Hij was een Nederlands staatsman van liberale signatuur. Liberaal had eind 19^e eeuw toch wel een iets andere betekenis dan nu? Thorbecke wordt als de grondlegger van het parlementaire democratie in Nederland beschouwd.

Thorbecke werd geboren in een half-Duitse familie. Omdat zijn vader lange tijd werkloos was, leefde het gezin in armoede en waren zij aangewezen op steun van in Duitsland levende familieleden. Tot aan zijn dood heeft Thorbeckes vader zijn zoon gestimuleerd om te studeren, om het oog constant gericht te houden op een carrière. Hij moest bereiken wat zijn vader zelf niet had bereikt en – praktisch – geld verdienen om de familie te onderhouden. Aan het einde van de eeuw viel de liberale stroming uiteen in drie richtingen: een vooruitstrevende (vrijzinnig-democraten), een conservatieve (oud- of vrij-liberalen) en een middengroep (de Liberale Unie).

SDAP

Voor de invoering van het algemeen kiesrecht in 1919 werd de politiek beheerst door de gegoede (= rijke en conservatieve) burgerij. De 23 leden tellende gemeenteraad van Zwolle bestond toen voornamelijk uit leden van liberale en conservatieve signatuur. Op 5 mei 1902 wist de socialistisch SDAP (Sociaal Democratische Arbeiders Partij) voor het eerst een zetel te veroveren. Deze werd ingenomen door Klaas Admiraal, die werkte als timmerman bij de Centrale Werkplaats van de Spoorwegen in Zwolle. Hij nam deel aan de spoorwegstaking (voor hoger loon) en verloor zijn baan en ook zijn zetel.

Henk Sneevliet (Rotterdam, 1883-Leusden, 1942)

In 1907 keerde de SDAP terug in de raad van Zwolle met de 24-jarige spoorwegambtenaar Henk Sneevliet die later koos voor de revolutionaire afsplitsing (in 1909) van de SDAP de Sociaal Democratische Partij, voorloper van de Communistische Partij Nederland. Henk Sneevliet had contacten met Lenin en Trotski en werd hoe langer hoe radicaler. Na 1940 nam hij actief deel aan het verzet werd in 1942 opgepakt en even later gefusilleerd door de Duitsers.

Vraag: Hoe conservatief of hoe progressief ben jij? Hoe kun je de verschillen tussen politieke stromingen verbinden?

Meer lezen?

Voor en achter ons werden spandoeken omhooggehouden door stoere en enthousiaste knapen van de AJC, de Arbeiders Jeugd Centrale, of door leden van de Arbeiderssportbond. Wat op die spandoeken in felle bewoordingen te lezen was ontging mij meestal. Ik begreep wel dat het om verkorting van werktijden, opheffing van de werkloosheid, hogere lonen en waarschuwingen tegen het opkomend nationaal-socialisme ging. [Boxma, W., "Een gewone jongen in Zwolle", in: Zwols Historisch Tijdschrift 4 (1994), (Herinnering aan de 1 mei-optochten in de jaren 30 van de 20ste eeuw)].

Toen op 26 augustus 1894 de landelijke Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) in lokaal de Atlas aan de Ossenmarkt werd opgericht, waren uitbreiding van het kiesrecht, werktijden, lonen en werkloosheid al actuele politieke kwesties.

Op landelijk niveau ontstond in de jaren negentig een scheiding der geesten binnen de Sociaal Democratische Bond. Voorman Ferdinand Domela Nieuwenhuis koos voor een tamelijk anarchistisch gerichte buiten-parlementaire koers. Pieter Jelles Troelstra daarentegen streefde wél naar een rol van de socialisten in het parlement. Ook de Zwollenaren Helmich Jan van der Vegt en Louis Cohen kozen voor die koers.

kleine rol voor de

Thorbeckegracht 11, geboortehuis van Thorbecke, tijdelijk ook Joodse School

Johan Thorbecke (1798 - 1872)

Henk Sneevliet (1883-1942) 1

Plaquette bij de Atlas: SDAP 26 aug. 1894 alhier opgericht.

De Atlas was in 1883 in gebruik genomen als lokaal voor vergaderingen van allerlei Zwolse verenigingen, zeker niet alleen socialistische, en als logement en hotel. De oprichtingsvergadering van de SDAP vond op de onderste verdieping plaats, een ruimte waar ook een toneel was opgesteld. In de jaren tachtig en negentig waren er regelmatig landelijk bekende socialisten van het eerste uur te zien en te horen. Domela Nieuwenhuis sprak er, evenals Troelstra en de voorvechtster voor vrouwenrechten Wilhelmina Drucker.

Helmich Jan van der Vegt, was de oprichter van de Zwolse afdeling van de Sociaal Democratische Bond. Na de oprichting van de SDAP sloot deze bond zich daar direct bij aan. Van der Vegt was jarenlang één van de leidende figuren binnen de Zwolse SDAP. Omdat hij als onderwijzer in dienst was van de gemeente mocht hij geen politieke functies vervullen en kon hij zich dus niet kandidaat stellen voor de Zwolse gemeenteraad.

Het zou nog jaren duren voordat de eerste SDAP'er in de Zwolse raad werd gekozen. Pas in 1902 slaagde timmerman Klaas Admiraal daarin. Niet zonder toeval werkte hij bij de Centrale Werkplaats van de spoorwegen. De Zwolse afdeling van de SDAP telde namelijk vooral veel spoorwegpersoneel. Hij zou zijn plaats in de raad bij de volgende verkiezingen alweer kwijtraken. Dat kwam door de dramatisch verlopen landelijke spoorwegstaking op 6 april 1903. Van de 1.200 werknemers van de Centrale Werkplaats legden er 196 het werk neer. De actie werd scherp veroordeeld door de Zwolse liberale en confessionele partijen. De meeste Zwolse stakers verloren hun baan, waaronder Klaas Admiraal.

Het ledenaantal van de Zwolse afdeling van de SDAP liep na de spoorwegstaking terug tot 29 leden in 1905. Door de grondwetsherziening van 1917 werd het algemeen kiesrecht voor mannen mogelijk en enkele jaren later ook voor vrouwen. In de jaren daarvoor was de SDAP ook in Zwolle uitgegroeid tot een partij waar rekening mee gehouden moest worden. In 1919 was de partij met ongeveer eenderde van de raadszetels de grootste raadsfractie van Zwolle.

Vraag: Wat zijn de belangrijkste onderwerpen van de huidige politieke partijen?

8 Verschillen tussen Arm en Rijk, Stad en Natuur, hoe te verbinden?

Stopplaats: Thorbeckegracht 73 Geboortehuis van Eli Heimans (1861 – 1914).

Verschillen: Tegenstelling Mens en Natuur, natuuronderwijs in achterbuurten

Hij wilde niet in de zijdeververij van zijn vader werken maar werd hulponderwijzer op de armenschool. Oprichter van Natuurmonumenten, KNNV, NJN en het tijdschrift De Levende Natuur samen met Jac. P.Thijsse.

Hij volgde de lagere school en de HBS, maar maakte die laatste niet af, omdat hij in de ververij van zijn vader moest meehelpen. Heimans volgde aan de Zwolsche Normaalschool de opleiding tot onderwijzer en haalde er de hulpakte, hoofdakte, de akte voor wiskunde en de aktes voor drie vreemde talen.

In 1882 vestigde hij zich als jonge onderwijzer in Amsterdam, waar hij al snel bevriend raakte met Jan Ligthart. In 1881 solliciteerde hij naar de positie van derde onderwijzer aan de openbare lagere school in de Zwanenburgerstraat in Amsterdam, waar hij in mei 1882 kon beginnen. De school stond in een stoffige achterbuurt, maar Heimans ontdekte al spoedig de natuur vlak buiten de stad, waar hij weer op verhaal kon komen. Hij maakte carrière in het onderwijs en werd in 1893 hoofd van de nieuwe Planciusschool in wat nu de Tweede Breeuwersstraat in Amsterdam heet. Hij ontdekte de natuur vlak buiten de stad.

Doordat hij een uitstekend waarnemer was en goed kon leren, groeide zijn kennis van planten en dieren snel. Bovendien had hij ook belangstelling voor geologie. Heimans was een Joods-Nederlandse onderwijzer en natuurbeschermer. Hij leverde samen met Jac. P. Thijsse een belangrijke bijdrage aan de popularisering van de natuurstudie en legde mede de basis voor de natuurbescherming in Nederland. Heimans was bij uitstek iemand die zijn hele leven heeft ingezet om mensen dichter bij de natuur te brengen en daarmee ook de natuur beter te beschermen.

Ook nu nog zijn er in Zwolle grote verschillen tussen wijken met gemiddeld lagere en hogere inkomens. Is er ook verschil in ‘natuur’ in deze wijken?

Vraag

1. *Wat merk je van de huidige verschillen tussen stad en natuur in Nederland en in de Wereld?*
2. *Welke rol speelt het onderwijs hierin?*
3. *Hoe kunnen we arme en rijke mensen verbinden?*

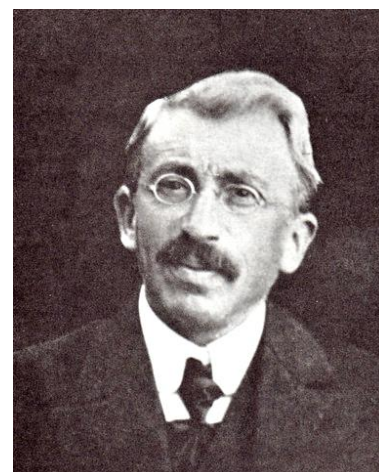
Verder lezen?

In 1899 verscheen als mijlpaal van de samenwerking met Jac. P. Thijsse de eerste druk van de Geïllustreerde flora van Nederland, die later bekend zou worden als de "Heimans, Heinsius en Thijsse" (HH&T). Bij de eerste druk waren de schrijvers nog "Heimans en Thijsse", maar aan de volgende drukken werkte ook H.W. Heinsius mee, zodat het werk meestal werd aangeduid met de naam Heimans, Heinsius en Thijsse. Deze flora was vooral ook bedoeld voor beginners. Anders dan de oudere flora's bevatte deze flora niet alleen tekst maar ook illustraties, en bovendien werden zo min mogelijk moeilijke termen gebruikt. Samen schreven ze de serie Van vlinders, bloemen en vogels waarvan het eerste deel in 1894 verscheen. Daarna richtten ze het tijdschrift De Levende Natuur op. De eerste aflevering verscheen in 1896. Al deze activiteiten hebben een grote bijdrage geleverd aan de kennis en betrokkenheid met de natuur en het later milieubesef.

In 1901 solliciteerde hij voor een baan als leraar op de kweekschool, maar die werd gegeven aan zijn vriend Jac. P. Thijsse. Toen in 1904 de gemeente Amsterdam van het Naardermeer een vuilstortplaats dreigde te maken, organiseerden Heimans en Thijsse het verzet hiertegen. Uiteindelijk besloot de gemeenteraad, mede op grond van de verwachte kosten, dit plan niet uit te voeren. Heimans en Thijsse namen nu het initiatief tot het oprichten van een vereniging die het gebied moest aankopen. De Vereniging Natuurmonumenten werd in 1905 in de dierentuin Artis in Amsterdam opgericht. Natuurmonumenten heeft nu 700.000 leden en Heimans werd echter niet in het bestuur gekozen - in tegenstelling tot Thijsse, die secretaris werd. Zowel het mislopen van zijn betrekking aan de kweekschool als het feit dat hij niet in het bestuur van Natuurmonumenten kwam, weet hij aan zijn joodse afkomst. De relatie met Thijsse bekoelde hierdoor enigszins.

Thorbeckegracht 73 Geboortehuis van Eli Heimans

Eli Heimans

Meer ruimte voor wilde bloemen is hard nodig. In 1900 besloeg het areaal met bloemrijke vegetatie in Nederland ongeveer 2.261.000 hectare. In 2015 was daar nog ongeveer 256.390 hectare van over. Dat is een afname in ruim een eeuw van meer dan 2 miljoen hectare (88,7 procent).

Vraag:

- 1. Hoe nauw voel jij betrokken bij de natuur?*
- 2. Wat doe je om aan deze betrokkenheid handen en voeten te geven?*

9 Water - (Droogte Klimaat

Stopplaats: Rode Torenplein (bij de nieuwe fietsbrug)

Vroegere waterloop van de rivier de Aa,

Verschillen: Te veel of te weinig water, Bangla Desh – De Sahel

Grote Aa is de naam van een voormalige waterloop binnen de stadsmuur van Zwolle. De waterloop liep vanaf het Zwarte Water, onder de Waterpoort nabij het Rodetorenplein, naar de Plantage (Plantagekerk). In 1441 werd de Grote Aa uitgediept, zodat het geschikt werd voor scheepvaart. De Grote Aa kwam via een waterpoort de stad binnen en leidde allereerst naar de Waag die op een overwelfing stond.

Na 1800 wordt de Grote Aa, gedempt vanwege besmet water, waardoor er in de 19e eeuw een cholera-epidemie uitbrak. In 1825 kwam door een noordwesterstorm Assendorp en Dieze onder water te staan en alleen al in Overijssel kwamen 305 mensen om het leven. Via het Zwartewater stond de stad in open verbinding met de Zuiderzee, die er in combinatie met stevige wind voor zorgde dat het water in de grachten werd opgestuwd en over de kaden stroomde. De overstroming van 1916 is daarvan slechts één van de vele voorbeelden.

Het Oosten van Overijssel heeft sneller tekorten aan water, meer naar het westen juist te veel aan water. Zeker nu er in kortere tijd vaak meer regen valt dan vroeger betekent het dat de hele waterhuishouding tegengesteld beheerd moet worden: Meer vast houden in hogere gebieden in plaats van zo snel mogelijk afvoeren.

Ook nu zie je in de wereld grote verschillen tussen landen met veel of weinig water, hoog of laag liggend. Dit gaat in de komende tijd door klimaatverandering nog groter worden.

Hoe verbinden we ons met aan de ene kant landen als Bangla Desh met steeds toenemende overstromingen maar ook met landen in de Sahel, zoals Mali die juist steeds meer last van droogtes krijgen?

Vraag:

1. Hoe veilig is jouw huis als het water stijgt?
2. Hoe sterk is het landschap bij jou in de buurt veranderd?
3. Hoe waardeer je dat, of betreur je dat?

Verder lezen?

Omgaan met overstromingen

Bij langdurige regen krijgen de Sallandse weteringen en de Vecht veel water te verwerken. Is er tegelijkertijd een aanhoudende noordwesterstorm, dan stroomt het overtollige water uit het IJsselmeer en het Zwarte Meer vanuit 2 windrichtingen naar Zwolle. Het gevolg is dat de waterstand in Zwolle stijgt. Uiteindelijk kunnen delen van de stad dan onder water lopen. Dat kan een grote impact op de samenleving hebben.

Hoe moet je daarmee omgaan? Oftewel, hoe maak je Zwolle waterrobuust? Dat onderzoekt de gemeente samen met het waterschap Drents Overijsselse Delta, de provincie Overijssel en het Rijk.

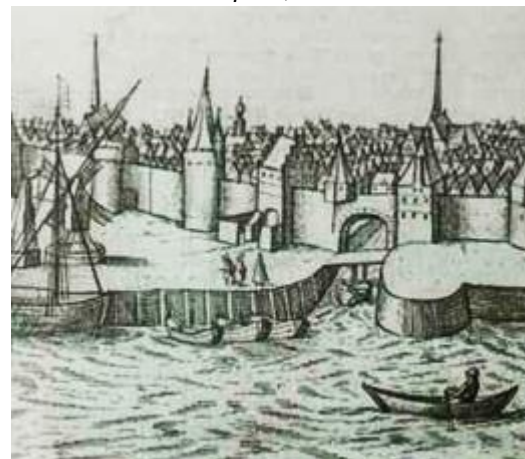
Kunnen wij water bijvoorbeeld tijdelijk in lageregelegen gebieden onderbrengen?

Of in wadi's: laagtes waarin water zich kan verzamelen en in de bodem kan doordringen? Een andere optie is om het watersysteem te versterken met een robuuste blauwe structuur (een netwerk van water). Zo kunnen we water slimmer verbinden. Of om te zorgen voor een betere afvoer richting het IJsselmeer. Daarbij zetten we pompen in. Verder is het slim om waterrobuust te bouwen en verbouwen. Op die manier zijn woningen en bedrijfspanden beter bestand tegen tijdelijke wateroverlast.

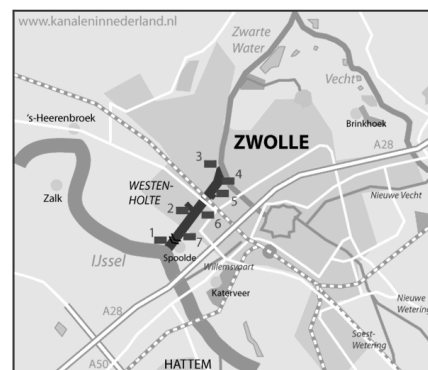
Waterrobuust bouwen en ruimtelijke aanpassingen in de stad helpen om de gevolgen van overstromingen te beperken. Denk aan de nieuwbouw bij Park de Wezenlanden. Hier loopt door een woning een dijk, die beschermt tegen wateroverlast. Dit is een mooi voorbeeld van een 'meekoppelkans': klimaatadaptatie gekoppeld aan nieuwbouw. Of denk aan het Kraanbolwerk, dat een hoge waterstand aankan. Een ander

Rode Torenplein, de rivier de Aa 1

Het begin van de Grote Aa bij het Zwarte Water bij het Rode Torenplein. Na 1441

goed voorbeeld is de Spoorzone Zwolle. Bij dit spoorknooppunt wordt een ondergrondse fietsenstalling zo gebouwd, dat die in te zetten is als tijdelijke berging voor water.

10 Racisme - Meerderheid - minderheid

Stopplaats Voorstraat 41, Joodse School van najaar 1941 tot eind 1942.

Verschillen: Wij en zij, passief of actief blijven bij racisme

Als onderdeel van het begin van de genocide moesten Joodse Kinderen apart in dit gebouw les hebben. Ook de joodse leerkrachten werden uitgesloten van het algemeen onderwijs. Vanaf oktober 1942 namen de aantallen leerlingen af door de deportaties. In januari 1943 werd deze school opgeheven. Daarna werd hier korte tijd een klein joods ziekenhuis ingericht, omdat joden ook werden uitgesloten van de algemene gezondheidsdiensten.

Bron: De Joodse gemeenschap in Zwolle in de tweede wereldoorlog www.stolperstein-zwolle.nl

Jodenvervolging in Zwolle 1940-1945

Joods Zwolle vormt aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog een rijk geschakeerde gemeenschap met een eigen plek in de stad. Tientallen Duits-Joodse vluchtelingen vestigen zich in Zwolle. Na de Duitse inval in mei '40 wordt ritueel slachten verboden. Joodse ambtenaren worden uit hun functie gezet. Begin 1941 beveelt Rijkscommissaris Seys Inquart de registratie van geheel of gedeeltelijk joodschen bloede'. 781 Zwollenaren registreren en krijgen een grote J in hun identiteitsbewijs gestempeld. Dan moeten zij de Jodenster zichtbaar op de linkerborst dragen. Ook sociaal, economisch en fysiek worden Joodse burgers van de rest van de bevolking gescheiden. Ter intimidatie staan op overtreding zware straffen. Acht mannen worden wegens verschillende overtredingen gearresteerd en uiteindelijk in het concentratiekamp Mauthausen vermoord. Medio 1942 start de deportatie. Van de 641 gedepoteerde mensen zijn er 454 omgebracht door industrieel georganiseerde massamoord. De meesten door verstikking in de gaskamers van Auschwitz en Sobibor, maar ook door uitputting, ziekte en geweld in een van de vele werkkampen. Voor zover bekend overleefden slechts 22 mensen de kampen.

Om over na te denken

1. Wat merk jij van discriminatie in jouw omgeving?
2. Hoe zou jij reageren als jouw familie dit allemaal overkwam?

Verder Lezen?

De geschiedenis van de Joodse gemeenschap in Zwolle

In de eerste helft van de veertiende eeuw woonde er in Zwolle een klein aantal joden, oorspronkelijk afkomstig uit Westfalen. In 1349 werden in Nederland vele Joden vermoord en sommigen vluchten naar Polen en Rusland. De Joden werden beschuldigd de Pest te veroorzaken.

Aan het begin van de vijftiende eeuw vestigen zich opnieuw enkele joden in Zwolle. In 1490 maakt een verbod van het stadsbestuur een einde aan hun verblijf.

In de tachtiger jaren van de zeventiende eeuw verandert de houding van de stedelijke overheid ten aanzien van de joden en krijgt een enkeling het recht zich in de plaats te vestigen. In het tweede kwart van de achttiende eeuw besloot het winkeliersgilde joden toe te laten. Vanaf 1756 stelden het huidenhandelaarsgilde en het leerlooiersgilde zich open voor joden.

Het aantal joodse inwoners van Zwolle nam in de loop van de achttiende eeuw dusdanig toe dat er een georganiseerde gemeente gevormd kan worden. In 1722 werd een begraafplaats aangekocht aan de Willemsvaart, oorspronkelijk Kleine Schans of Luurderschans genaamd. De statuten van de joodse gemeente dateren uit 1747.

executie van Joden na de Pestepidemie van 1349

11 Verbindt verschillen in cultuur: Saeed

Stopplaats Drostenstraat 2

Verschillen: Culturele verschillen tussen ‘onze’ cultuur en tussen de culturen van vluchtelingen.

"Saeed" betekent blij het Arabisch.

Het staat voor de inspiratie, de missie van Saeed en het gevoel dat ze deelnemers en gasten willen geven.

Saeed wil statushouders helpen om sociaal en economisch zelfredzaam te zijn.

Dat betekent: een eigen inkomen, een goed sociaal netwerk en kansen om talent en passie in te zetten voor de samenleving.

De trainingsprogramma's van Saeed begeleiden vluchtelingen met een verblijf-status naar een betaalde baan. Dat kan in loondienst bij een bedrijf zijn of als zelfstandig ondernemer.

Het lunchcafé is een prachtige werkervaringsplek om kennis en ervaring op te doen die deze vluchtelingen helpt om op de Nederlandse arbeidsmarkt aan de slag te gaan. Daarnaast oefenen ze de taal, doen ze Nederlandse contacten op en kunnen ze tegelijkertijd hun verhaal vertellen. Bij Saeed worden allerlei evenementen georganiseerd, voor én door de deelnemers. Ook hier gaat het om netwerk opbouwen, participeren en vaardigheden in de praktijk brengen.

Saeed is een plek waar nieuwkomers hun talenten en passie inzetten en gewoon meedraaien in de maatschappij. Hier helpen we hen om hun eigen weg te vinden in Nederland en Nederlanders een kijkje in de keuken van al die nieuwe werelden.

Bron: <https://www.saeedzwolle.nl/>

Vraag:

1. *Ben jij wel eens in een volkomen nieuwe situatie gekomen?*
2. *Wat was je ervaring om je in de nieuwe situatie aan te passen?*

Meer lezen?

Zoveel verschillende activiteiten op één plek? Wij geloven dat de meerwaarde er juist in zit om alles onder één dak te brengen. Zo kunnen geleerde vaardigheden direct in de praktijk gebracht worden, is er ruimte voor het testen en ontwikkelen van goede ideeën en wordt het makkelijker om een baan te vinden als alle gasten van het restaurant ook meedenken.

Met al deze activiteiten is Saeed een proeftuin voor een betere integratie van statushouders. Samen met onze partners in Zwolle proberen we alle nieuwkomers in de regio zo goed mogelijk te helpen met wat ze nodig hebben.

De Saeed Academy is de trainingschool van Saeed Zwolle. Hier bieden we diverse trainingsprogramma's om statushouders te begeleiden naar de arbeidsmarkt.

Fit For Work: Dit programma is voor statushouders met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. In de werkervaringsplekken in onze koffiebar en tijdens evenementen bieden we verwachtingsmanagement, situatieverduidelijking, intensieve coaching en het opdoen van werkervaring. We activeren de deelnemer om zelf regie te nemen en een eigen toekomstplan te maken. Daarnaast bouwt de deelnemer aan een eigen sociaal netwerk. Hierdoor stimuleren we de intrinsieke motivatie om zo zelfstandig mogelijk invulling te geven aan een plek op de arbeidsmarkt én in de samenleving.

Saeed to Work: Dit programma biedt deelnemers begeleiding richting een betaalde baan op de arbeidsmarkt. Dit gebeurt individueel, met begeleiding door een trainer/coach, en groepsgewijs met workshops, een maatjesprogramma en meedenkbijeenkomsten. Wij geloven dat de weg naar werk voor elke deelnemer verschillend is. We gaan daarom uit van het talent en de vraag van de deelnemer. Aan de hand van een eigen plan werken we aan de arbeids-vaardigheden, bezoeken we werkplekken, realiseren we plaatsingen en bieden we waar nodig coaching on the job

Saeed to Business: Dit programma biedt ondernemende statushouders gerichte begeleiding om een eigen onderneming op te starten in Nederland. Het is een maatwerkprogramma met branchegerichte coaching en praktische trainingen. Zo bieden we een introductie op ondernemen in Nederland, doen we marktonderzoek en voeren we

Saeed: Drostenstraat 2

Foto's Mohammad Al Syed

testen met de businesscase uit op onze locatie in Zwolle. Zo bouwen we aan serieuze businessplannen en echte ondernemingsactiviteiten voor elke deelnemer.

Vraag: Wat heb jij gedaan om 'werk' te zoeken? Wat is er allemaal nodig om culturen bij elkaar te brengen?

12 Verschil: Eigen geweten of de heersende ideologie?

Praubstraat 14 en omgeving, Eerste Broederhuis in Zwolle van Geert Grote

Verschillen: Eerlijke en oneerlijke praktijken, corruptie en actie daartegen,

Geert Grote (1340–1384) was een theoloog, schrijver, gedreven kloosterhervormer en boetprediker binnen de Katholieke Kerk.

Hij preekte in de landstaal, stelde misstanden aan de kaak en streefde naar eenvoud. Via het onderwijs en het vertalen en verspreiden van zijn boeken werden de humanistische ideeën van Geert Grote tijdens de middeleeuwen snel door heel Europa uitgedragen.

Geert Grote verzamelde een groep volgelingen om zich heen, de moderne devoten, een religieuze beweging die het eigen geweten belangrijker achtte dan de kerk. Hieruit ontstonden de Zusters-en Broeders des Gemenen Levens en de Congregatie van Windesheim. Door Geert Grote werd het lezen van de bijbel in de volkstaal door leken sterk gestimuleerd.

Met zijn redenaarstalent treedt hij o.a. op in Zwolle. Overal treft hij een massa mensen, samengestroomd uit de hele omgeving. En overal gaat hij te keer tegen het verderf in de kerk en tegen iedereen die het voorbeeld van Christus niet serieus neemt. De 'Navolging van Christus', is de titel van het boek dat Thomas a Kempis in 1424 als volgeling van Geert Grote schreef. Hij bedoelt daarmee dat je als mens je alle luxe moet ontzeggen en moet leven in dienstbaarheid aan God en de medemens. Wat hij predikt, volgt hij zelf radicaal op: hij draagt een kriebelend, haren kleed en leeft in grote armoede.

Vraag:

Geert Grote neemt duidelijk stelling tegen wat hij als misstanden ziet. Hoe zie je dit in het kader van Vrede verbindt verschil?

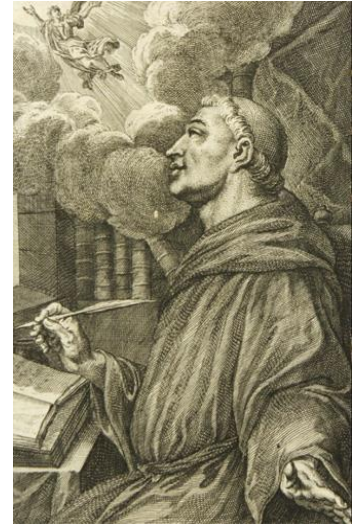
Verder lezen?

Door zijn felle preken krijgt Geert Grote steeds meer vijanden, die hem niet met rust laten. Hij wordt zelfs van ketterij beschuldigd en zijn volgelingen worden lastiggevallen. Geert verdedigt zich heftig, maar kan niet voorkomen dat hij door de bisschop van Utrecht in 1383 een preekverbod krijgt opgelegd. Hierna wijdt hij zich aan het schrijven van brieven, het vertalen van psalmen en andere Bijbelteksten in het Nederlands en het organiseren van zijn groepen volgelingen in de huizen van de zusters en broeders van het gemene leven. In die huizen leven zusters of broeders bij elkaar zonder onderscheid in stand, zonder kloostergeloften en kloosterkleed, om gezamenlijk in armoede en stilte God te dienen. Ze maken onderdeel uit van de beweging die door Grote in gang gezet is: de Moderne Devotie, een nieuwe vorm van godsvruchtig leven. Ze kopiëren boeken en zetten zich in voor de armen.

Geert Grote schreef in het Latijn als hij de clerus wilde bereiken en in het Middelnederduits/Middelnederlands voor anderen. Voor de clerus schreef hij onder meer een boek over het huwelijk, voor het gewone volk maakte hij Bijbelvertalingen van onder meer de psalmen. Verder zijn met name preken en gebeden overgeleverd. Ook zijn er enkele pastorale brieven bekend. Een aantal van de gebeden kreeg zo'n weerklink dat ze in vrijwel alle getijdenboeken in de volkstaal werden opgenomen. Door Grote werd het lezen van de bijbel in de volkstaal door leken ook gestimuleerd. Zes jaar na zijn overlijden werd in het klooster in Windesheim de Noord-Nederlandse vertaling van het Nieuwe Testament gemaakt. Er zijn ongeveer 160 handschriften van deze vertaling bewaard gebleven. Samen met de in totaal 46 gedrukte versies maakte dit deze vertaling tot de meest succesvolle in de late middeleeuwen in Nederland.

In het traktaat *Contra turrim Traiectensem* protesteerde Grote tegen de bouw van de domtoren te Utrecht, die volgens hem enkel de ijdelheid streefde en in hoofdzaak bewondering van bezoekers zou trekken. Deze tekst werd pas in de jaren zestig van de twintigste eeuw herontdekt. Er zijn slechts enkele handschriften van dit traktaat bekend, zodat aannemelijk is dat hij tamelijk alleen stond met deze kritiek.

Thomas a Kempis, de invloedrijkste vertegenwoordiger van de beweging der Moderne Devotie, werd beïnvloed door de geschriften van Grote. Hij had net als Grote op de Latijnse school in Deventer gezeten. Zijn broer, Johannes a Kempis, had hier ook gestudeerd en zich als een van de eerste personen aangesloten bij de broederschap. Thomas heeft Grote niet persoonlijk gekend maar was een groot bewonderaar en beschreef zijn leven in het boek *Vita Gerardi Magni* en 'De navolging van Christus'.

Geert Grote 1340-1384

Vraag:

1. *Geert Grote gaat terug naar de oorsprong van de religie. Wat is voor jou de essentie van religie? In hoeverre kun je je verbinden met andere religies?*

Stadsplattegrond met route, stopplaatsen en thema's

Route 3,1 km:

Start Groene Engel Grote Markt

- 1 Grote Kerkplein
- 2 Korte Ademhalingssteeg
- 3 Sassenstraat
naar Sassenpoort
- 4 Nahuysfontein
Wilhelminasingel
- 5 Wolweverstraat 9
Gasthuisplein
- 6 Spoelstraat
Kerkstraat
- 7 Pletterstraat 1
Diezenpoortenbrug
- 8 Thorbeckegracht 11
Thorbeckegracht 73
- 9 Vispoortbrug
Buitenkant
- 9 Rode Torenplein
Melkmarkt
- 10 Voorstraat 41
- 11 Droststraat
- 12 Praubstraat 14

Stopplaatsen

1. **Grote Kerkplein Machtigen - Machtelozen**
2. **Korte Ademhalingssteeg Autocratie-democratie**
3. **Sassenstraat 1 – 40 IJs-Zand**
4. **Burgemeester Nahuysfontein Vrijen – Slaven**
5. **Wolweverstraat 9 Kerken: Doopsgezinden RK, Prot. Luth.**
6. **Stadsmuur Pletterstraat 1 Stad – Platteland**
7. **Thorbeckegracht 11 Rijk – Arm**
8. **Thorbeckegracht 73 Progressief – Conservatief**
9. **Rode Torenplein Water – Polder/Droog**
10. **Voorstraat 41 Racisme – meerderheid – minderheid**
11. **Droststraat 2 Oude en nieuwe vluchtelingen**
12. **Praubstraat 14 Vrede en onderwijs**